

§ 137 Sámi duohtavuodakommišuvdna

Áššegirjiit

- M 417 Kristina Nordling, Lars-Paul Kroik, Carola Fjällström, Helena Dådning 2011-02-23, dnr 2012-415
- Dievasčoahkkinbeavdegirji 2013-02-19--21, 1 10.27
- Dievasčoahkkinbeavdegirji 2013-10-22—24, § 22.15
- Dievasčoahkkinbeavdegirji 2014-05-20—21, § 26.1
- Stivrabeavdegirji 2015-06-15—17, § 147
- Stivrabeavdegirji 2016-11-01, § 186
- Čuovvulančoahkkin 2017-01-18
- Stivrabeavdegirji 2017-01-24, § 29.3
- Cealkámuš parlamentariihkkár konferánsas 2017-02-07 Träantes
- Stivrabeavdegirji 2017-04-10—12, § 78
- Stivrabeavdegirji 2017-11-13—15, § 172.3
- Bovdehus 2018-01-25 čuovvulančoahkkinii 2018-03-06, dbr 1.2.6-2018-179
- Stivrabeavdegirji 2018-02-08, § 43
- Stivrabeavdegirji 2018-02-2018-02-26, § 45
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11—13, § 65
- Stivrabeavdegirji 2018-04-27—30, § 111
- Stivrabeavdegirji 2018-06-12—14, § 124
- Stivrabeavdegirji 2018-10-09—12, § 163
- Bargojoavkkus duohtavuodakommišuvnnas SWOT-analysa 2018-09-27, dnr 1.2.6-2018-179
- Vealahanáittardeaddji DO Muitočállosat 2016-10-25, dnr 1.2.6-2018-179
- Dievasčoahkkinbeavdegirji 2018-11-13—16, § 50
- Bovdehus sámi riikaorganisašuvnnaide ja sámediggebellodagaide - čuovvulančoahkkin 2018-11-13. dnr 1.2.6-2018-179
- Stivrabeavdegirji 2018-12-12—14, § 215
- Stivrabeavdegirji 2019-01-23—24, § 7, 12.1
- Refereansajoavkku beavdegirji 2019-04-10
- Stivrabeavdegirji 2019-04-09—11, § 42
- Stivrabeavdegirji 2019-04-23, § 76
- Stivrabeavdegirji 2019-05-23, § 3
- Stivrabeavdegirji 2019-06-11—13, § 95
- Stivrabeavdegirji 2019-09-11—13, § 125
- Stivrabeavdegirji 2019-10-28—30, § 148
- Stivrabeavdegirji 2020-02-23—24, § 44
- Stivrabeavdegirji 2020-08-27, § 115
- Stivrabeavdegirji 2020-10-20—22, § 150, 151.1, 151.4
- Stivrabeavdegirji 2020-12-09-11, § 166, 167.2
- Odasmahtton prošektaplána stivrenjoavkkus 2020-11-02
- Stivrabeavdegirji 2021-06-16—17, § 74.1
- Stivrabeavdegirji 2021-09-28—30, § 120
- ./.
- Dir. 2021:103 Kommittédirektiiva - Gärten ja dárkkistus politihkas mii jodihuvvo sámiid vuostá ja daid čuozahusat sámi álbmogii

Áššegiedahallit: Marie Persson Njajta

§ 137 Samisk Sanningskommission

Dokument

- M 417 av Kristina Nordling, Lars-Paul Kroik, Carola Fjällström, Helena Dådring 2011-02-23, dnr 2012-415
- Plenumsprotokoll 2013-02-19--21, 1 10.27
- Plenumsprotokoll 2013-10-22--24, § 22.15
- Plenumsprotokoll 2014-05-20--21, § 26.1
- Styrelseprotokoll 2015-06-15--17, § 147
- Styrelseprotokoll 2016-11-01, § 186
- Uppföljningsmöte 2017-01-18
- Styrelseprotokoll 2017-01-24, § 29.3
- Uttalande från parlamentarikerkonferensen 2017-02-07 i Träante
- Styrelseprotokoll 2017-04-10—12, § 78
- Styrelseprotokoll 2017-11-13—15, § 172.3
- Inbjudan 2018-01-25 till uppföljningsmöte 2018-03-06--07, dnr 1.2.6-2018-179
- Styrelseprotokoll 2018-02-08, § 43
- Styrelseprotokoll per capsulam 2018-02-26, § 45
- Styrelseprotokoll 2018-04-11—13, § 65
- Styrelseprotokoll 2018-04-27, § 101s
- Styrelseprotokoll 2018-06-12—14, § 124
- Styrelseprotokoll 2018-10-09—12, § 163
- Från arbetsgruppen för sanningskommissionen SWOT-analys 2018-09-27, dnr 1.2.6-2018-179
- Från Diskrimineringsombudsmannen DO Minnesanteckningar 2016-10-25—26, dnr 1.2.6-2018-179
- Plenumsprotokoll 2018-11-13—16, § 50
- Inbjudan till samiska riksorganisationer och sametingspartier – uppföljningsmöte 2018-11-13, dnr 1.2.6-2018-179
- Styrelseprotokoll 2018-12-12--14, § 215
- Styrelseprotokoll 2019-01-23—24, §§ 7, 12.1
- Referensgruppens protokoll 2019-04-10
- Styrelseprotokoll 2019-04-09—11, § 42
- Styrelseprotokoll 2019-04-23; § 76
- Styrelseprotokoll 2019-05-23; § 3
- Styrelseprotokoll 2019-06-11—13, § 95
- Styrelseprotokoll 2019-09-11—13, § 125
- Styrelseprotokoll 2019-10-28—30, § 148
- Styrelseprotokoll 2020-02-23—24, § 44
- Styrelseprotokoll 2020-08-27, § 115
- Styrelseprotokoll 2020-10-20—22, §§ 150, 151.1, 151.4
- Styrelseprotokoll 2020-12-09-11, §§ 166, 167.2
- Reviderad Projektplan av styrgrupp 2020-11-02
- Styrelseprotokoll 2021-06-16—17, § 74.1
- Styrelseprotokoll 2021-09-28—30, § 120
- ./ - Dir. 2021:103 Kommittédirektiv - *Kartläggning och granskning av den politik som förts gentemot samerna och dess konsekvenser för det samiska folket*

Föredraganden: Marie Persson Njajta

§ 137 **Sámi duohtavuodakommišuvdna - joatkka.**

Stivra mearridii golggotmánu 20 – 22 b 2020, § 150

ahte ovddibut bargojoavkku bargu loahpahuvo,

ahte ođasmahttut prošeaktaplána mildosa jelgii.

Stivra mearridii golggotmánu 20 – 22 b 2021, § 151.1

ahte stivrenjovkui sámi duohtavuodakommišuvdna nanneprosessii nammadit:

Matti Berg
Anders Kråik.
Marita Stinnerbom
Jan Rannerud
Håkan Jonsson
Marie Persson Njajta
Joakim Påve

ahte nammadit Matti Berg čoahkkimiidda gohččut.

Stivra mearridii golggotmánu 20 – 22 b 2021, § 151.4

ahte fámohttit stivramearrádusa 2019-04-23, § 79.1, 2020-08-27, § 112.1

ahte nammadit referansajoavkku - sámi duohtavuodakommišuvdna čuovvovaččat:

Landspartiet Svenska Samer
Organisationen Samerna
Renägarförbundet
Same Ätnam
Sáminuorra

Helena Dådring
Mathias Kristoffersson
guorus
Stefan Mikaelsson
Sanne-Ristin Bengtsson

Stivrenjoavku duohtavuodakommišuvdnii lea guođđán evttohusa ođasmahttimii
Prošeaktaplána Kovid-dili dihte ja rievdaduvvon áigeplána.

§ 137 Samisk sanningskommission – *forts.*

Styrelsen beslutade den 20 – 22 oktober 2020, § 150

- att tidigare arbetsgruppers arbete avslutas,
- att revidera projektplanen enligt bilaga.

Styrelsen beslutade den 20 – 22 oktober 2021, § 151.1

- att till styrgruppen till samiska sanningskommissionens förankringsprocess utse:

Matti Berg
Anders Kråik
Marita Stinnerbom
Jan Rannerud
Håkan Jonsson
Marie Persson Njajta
Joakim Påve

- att till sammankallande utse Matti Berg.

Styrelsen beslutade den 20 -22 oktober 2021, § 151.4

- att upphäva styrelsebeslut 2019-04-23, § 79.1, 2020-08-27, § 112.1
- att utse referensgrupp – samiska sanningskommissionen enligt nedan:

Landsförbundet Svenska Samer	Helena Dådring
Organisationen Samerna	Mathias Kristoffersson
Renägarförbundet	vakant
Same Ätnam	Stefan Mikaelsson
Sáminuorra	Sanne-Ristin Bengtsson

Styrgruppen för sanningskommissionen har lämnat förslag till revidering av Projektplan med anledning av Covid-situationen och förändrad tidsplan.

§ 137 **Sámi duohtavuodakommišuvdna - joatkka.**

Stivra mearridii juovlamánu 9-11 b. 2020, § 166,

ahte mearridit ođasmahtton prošektaplána mildosa jelgii.

ahte muđui bidjat dieđuid áššebáhpiriidda.

Sáminuorra gáibida luohpama Sanne-Ristin Bengtssonii refereansajoavkkus Sámi duohtavuodakommišuvdna

Sáminuora sadji lea guorus gitta ođđa lahttu nammaduvvo Sáminuoras.

Stivra mearridii juovlamánu 9 – 11 b 2020, § 167.2

ahte luohpadit Sanne-Ristin Bengtssona refereansajoavkkus sámi duohtavuodakommišuvnnas.

Matti Berg lea gáibidan luohpama lahttun Sámedikkis.

Stivra mearridii geassemánu 16 – 17 b 2021, § 74.1

ahte nammadit Per-Olof Nutti lahttun stivrenjovkui sámi duohtavuodakommišuvnna nannenprosessii.

Diehtujuohkin addo barggus mii lea jođus mii gáibida jođanis máhcaheami stivrenjoavkkus.

Stivra mearridii čakčamánu 28 - 30 b 2021, § 120

ahte luohpahit Joakim Páve gohččosis lahttun stivrenjoavkkus

ahte stivrenjoavku muđui lea ollislaš,

ahte nammadit Marie Persson Njajta čoahkkimiidda gohččut.

ahte oalle oanehis dieđuin gohččut stivrenjoavkku digitála čoahkkimii disdaga golggománu 5 b.

Paragráfa dárkkistuvvo dastánaga

§ 137 Samisk sanningskommission – *forts.*

Styrelsen beslutade den 9-11 december 2020, § 166

- att fastställa reviderade projektplanen enligt bilaga,
- att i övrigt lägga informationen till handlingarna.

Sáminuorra begär entlediganden för Sanne-Ristin Bengtsston från referensgruppen Samisk sanningskommission

Sáminuorras plats förblir vakant till dess ny ledamot föreslås från Sáminuorra.

Styrelsen beslutade den 9 -11 december 2020, § 167.2

- att entlediga Sanne-Ristin Bengtsson från referensgruppen samiska sanningskommission.

Matti Berg har begärt entledigande som ledamot i Sametinget.

Styrelsen beslutade den 16 -17 juni 2021, § 74.1

- att utse Per-Olof Nutti till ledamot i styrgruppen till den samiska sanningskommissionens förankringsprocess.

Information lämnas om det pågående arbetet vilket kräver snabb återkoppling från styrgruppen.

Styrelsen beslutade den 28 -30 september 2021, § 120

- att entlediga Joakim Påve från uppdraget som ledamot i styrgruppen
- att styrgruppen i övrigt är intakt,
- att till sammankallande utse Marie Persson Njajta,
- att med mycket kort varsel kalla styrgruppen till digitalt möte tisdagen den 5 oktober.

Paragrafen justeras omedelbart

§ 137 Sámi duohtavuodakommišuvdna - joatkka.

Sámedikki bargu duohtavuodakommišuvnnain lea leamaš jođus mánggaid jagiid. 2012 geigejvvui mošuvdna Sámedikki dievasčoahkkimii mii guoská sámi duohtavuodakommišuvnna. Mošuvdna dohkkehuvvui ovttajienalaččat Sámedikki dievasčoahkkimis miessemánus 2014. 2015 álggahii Sámediggi ovttasbarggu Vealahanáittardeddiin (DO). Ovttasbarggu boadus leai ahte Sámediggi oačču doarjaga barggus jođihit ášši ovddos guvlui, sáhte bargat máhttoloktanemiin ja kapasitehta huksemis.. Ovttasbargu mearkašii ahte refereansajoavku ovddasteddjiiguin sámi organisašuvnnaide ja sámediggebellodagaide ásahuvvui. 25 ja 26 b. golgotmánus lágiduvvui Ubmejes jorbabeavdeságastallan, oassái rabas seminára riikkaidgaskasaš áššečehpiiguin vásáhusain duohtavuodakommišuvnnain.

Sámediggi lea jagiid 2016-2018 ovttastahtán ovddasteddjiid sámi organisašuvnnain ja sámediggebellodagain digaštallat, analyseret ja čilget dárbbuid ja vuordamušaid vejolaš boahhteáiggi duohtavuodakommišuvdnii.

Guovmánu 7 b. 2017 dohkkehii parlamentarihkkár konferánša Tråantes oktasaš cealkámuša samedikkiin.

2018 okta bargujoavku, nammaduvvon Sámedikki refereansajoavkkus, ovdanbuvttii SWOT-analyisa mii identifiserii headjuvuodaid, nanusvuodaid, vejolašvuodaid ja uhkádusaid maid proseassa ásaheamis duohtavuodakommišuvnna sáhtta vásihit. Dan manñil hábmehuvvo oktasaš gáibádus man Sámedikki stivra ja giedahallon sámpolitiikalaš bellodagat ovttas oassálasti sámi organisašuvnnat dorjo. Geassemánu 12 b 2019 geigii Sámediggi gáibádusa kulturdepartementii ahte ráđdehus galgá ruhtadit proseassa ovttasbargguin Sámedikkiin ásaht sorjákeahes duohtavuodakommišuvnna ruota stáhta veahkaválddálašvuodain sámi álbmoga vuostá.

Geassemánu 9 b 2020 kulturdepartemeanta diedihii ahte Sámediggi juolluduvvo prošeaktaruđa gulahallamiin sámi álbmogiin - gullelaš indiviidat, joavkkut, searvvit ja organisašuvnnat - diedihit ja nannet proseassa boahtevaš duohtavuodakommišuvnna bargui. Sámediggi háliidii ahte sámi servodat galggai leat oassin ja addot vejolašvuoda buktit oaiviliid mii guoská mandáhta duohtavuodakommišuvdnii. Oaivilat čohkkehuvvojedje sámi álbmogis fysalaš ja digitála čoahkkimiin ja maid ovttá skovi bokte mii manai visot sámiide Sámedikki jienastuslohkui. Vuodđu Sámedikki rapportii lea stuorra oassái sámiid iežas oainnut čohkkehuvvon gulahallančoahkkimiid ja videočoahkkimiid bokte, čálalaš skovvevástádusaid, telefodnaságastallamiid ja e-boasttaid bokte mat leat boahrán Sámediggái. Mánaga vástádusat celket vuordamušaid ahte kommišuvdna galgá mannat vuodđui vearrodaguiguin ja guhkit áigái buktit buhtadusa ja rievdadusa sierra ládje. Sámedikki rapporta ¹ "Válbmaneamit duohtavuodakommišuvdnii stáhta vearredaguin sámi álbmoga vuostá" čilgehuvvui loahpageažis njukčamánu 2021 ja Sámedikki stitvrenjoavki geigii dan kultur- ja demokratiijaministarii Amanda Lindii cuoŋománu 27 b 2021.

¹ <https://www.sametinget.se/157488>

§ 137 Samisk sanningskommission – *forts.*

Sametingets arbete för en sanningskommission har pågått under flera års tid. 2012 lämnades en motion in till Sametingets plenum angående en samisk sanningskommission. Motionen antogs enhälligt av Sametingets plenum i maj 2014. 2015 inledde Sametinget ett samarbete med Diskrimineringsombudsmannen (DO). Samarbetet resulterade i att Sametinget fick stöd i arbetet med att driva frågan framåt, kunde arbeta med kunskapshöjning och bygga kapacitet. Samarbetet innebar dels att en referensgrupp med representanter för samiska organisationer och sametingspartier bildades. Den 25 och 26 oktober hölls i Umeå dels ett rundabordssamtal, dels ett öppet seminarium med internationella experter med erfarenheter från sanningskommissioner. Sametinget har under åren 2016-2018 sammanfört representanter från samiska organisationer och sametingspartier för att diskutera, analysera och beskriva behoven och förväntningarna inför en eventuell framtida sanningskommission. Den 7 februari 2017 antogs sameparlamentarikerkonferensen i Tråante ett gemensamt uttalande av sametingen.

2018 presenterade en arbetsgrupp, utsedda av Sametingets referensgrupp, en SWOT-analys som identifierade de svagheter, styrkor, möjligheter och hot som en process mot inrättandet av en sanningskommission kan möta. Därefter utarbetades en gemensam hemställan som Sametingets styrelse och en bredd av samepolitiska partier tillsammans med deltagande samiska organisationer stod bakom.

Den 12 juni 2019 överlämnade Sametinget en hemställan till kulturdepartementet om att regeringen ska finansiera en process för att i samarbete med Sametinget inrätta en oberoende sanningskommission om den svenska statens övergrepp mot det samiska folket.

Den 9 juni 2020 meddelade kulturdepartementet att Sametinget får projektmedel för att i dialog med den samiska befolkningen - berörda individer, grupper, föreningar och organisationer - informera och förankra processen för den kommande sanningskommissionens arbete. Sametinget ville att det samiska samhället skulle involveras och ges möjlighet att komma med inspel gällande mandat för en sanningskommission. Synpunkter samlades in från det samiska folket genom fysiska och digitala möten samt en enkät som gick ut till alla samer i Sametingets röstlängd. Sametingets rapport bygger till stor del på samers egna synpunkter insamlade genom dialogmöten och videomöten, skriftliga enkätsvar, telefonsamtal och e-post som inkommit till Sametinget. Flera svar uttrycker förväntningar om att kommissionen ska gå till botten med oförrätter och i förlängningen leda till upprättelse och förändring på olika sätt. Sametingets rapport¹ "Förberedelser inför en sanningskommission om statens övergrepp mot det samiska folket" redovisades i slutet av mars 2021 och överlämnades av Sametingets styrgrupp till kultur- och demokratiminister Amanda Lind den 27 april 2021. I samband med Sametinget styrelses första ordinarie styrelsemöte i slutet av september 2021 erhöll Sametinget ett första utkast på direktiv för sanningskommission.

¹ <https://www.sametinget.se/157488>

§ 137 **Sámi duohtavuodakommišuvdna - joatkka.**

Sámedikki stivrra vuosttaš dábálaš čeahkkima oktavuodas čakčamánu 2021 loahpageažis Sámediggi oačču vuosttaš evttohusa duohtavuodakommišuvdnii.

Golggotmánus 2021 bargu duohtavuodakommišuvnnain lea leamaš intesiiva muttus mii guoská gulahallama direktiivvaide duohtavuodakommišuvdnii departemeanttain ja heaitime ráđđehusain. Lea leamaš lagaš oktavuohtha Sámedikki stivrenjoavkkuin ja departemeanttain gávnnahit direktiivvaid maid Sámedikki stivrenjoavku sáhtii doarjut. Golggotmánu 27 b stivrenjoavku mearridii ovttajienalaččat doarjut loahpalaš evttohusa direktiivvaide, geahča mildosa.

Skábmamánu 3 b 2021 ráđđehus mearridii ásahit duohtavuodakommišuvnna mii galgá gártet ja dárkkistit dan politihkka mii lea jođihuvvon sámiid vuostá historjjálaš geahčastagas ja daid čuozaheamis sámi álbmogii. Ságadoalli ja lahtut/kommišonearat galget nammaduvvojit boahhte lávkkis.

Kommišuvdna galgá earret iežá:

- gártet ja dárkkistit dan politihkka mii lea jođihuvvon sámiid vuostá ja áššáigullelaš aktevrraid láhtten dan politihka čađaheamis,
- juohkit dieđuid ja lasihit almmolačča ipmárdusa sámiid historjjás ja got historjjálaš vearddagut váikkuhit otná eavttuid sámiide ja maid doaibma nu ahte dát máhttu dolvojuvvo viidáseappot boahhte buolvvaide, ja
- guođdit evttohusaid doaibmabijuide mii dorjo buhtadusa ja ovddida soabadeami ja eallinfámolaš sámi servodaga.

Gohččus galgá loahpalaččat čilgehuvvot maŋemusat juovlamánu 1 b 2025.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte bidjat dieđuid áššebáhpiriidda.

Paragráfa dárkkistuvvo dastánaga

§ 137 Samisk sanningskommission – *forts.*

Under oktober 2021 har arbetet inför en sanningskommission varit inne i en intensiv fas vad gäller dialog om direktiven för en sanningskommission gentemot departementet och den avgående regeringen. Det har varit en tät kontakt mellan Sametingets styrgrupp och departementet för att landa i direktiv som Sametingets styrgrupp kunde ställa sig bakom. Den 27 oktober beslutade styrgruppen enhälligt att ställa sig bakom det slutliga utkastet på direktiv, se bilaga.

Den 3 november 2021 fattade regeringen beslut om att inrätta en sanningskommission som ska kartlägga och granska den politik som förts gentemot samerna i ett historiskt perspektiv och dess konsekvenser för det samiska folket. Ordförande och ledamöter/kommissionärer ska tillsättas i nästa steg.

Kommissionen ska bl.a.

- kartlägga och granska den politik som förts gentemot samerna och relevanta aktörers agerande vid genomförandet av den politiken,
- sprida kunskap om och öka den allmänna förståelsen för samernas historia och hur historiska oförrätter påverkar dagens villkor för samerna samt verka för att denna kunskap förs vidare till kommande generationer, och
- lämna förslag på åtgärder som bidrar till upprättelse och främjar försoning och ett livskraftigt samiskt samhälle.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 december 2025.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att lägga informationen till handlingarna.

Paragrafen justeras omedelbart